

Nr 189.

Godkänd av första kammaren den 2 juni 1916.

Godkänd av andra kammaren den 2 juni 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 3, 9, 36 och 37 §§ i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning dels ock i ämnet väckta motioner.

(Lagutskottets utlåtande nr 43.)

Till Konungen.

Genom en den 11 april 1916 dagtecknad proposition, nr 164, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 2, 3, 9, 36 och 37 §§ i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning.

Riksdagen har vid överbägende av Eders Kungl. Maj:ts ifrågakarande förslag icke funnit anledning till erinran mot de ändringar, som i förslaget upptagas i 2 § andra och tredje stycket samt 3, 36 och 37 §§ och vilka, fränsett vissa ändringar av rent redaktionell natur, i huvudsak äsyfta dels att beträffande område, som i 37 § avses, fastställelse må

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 70 häft. (Nr 189—191.) 1

kunna meddelas å sådana särskilda bestämmelser, som jämlikt 3 § 2 stycket i dess nuvarande lydelse kunna fastställas med avseende å sättet för byggnadstomternas användande, *dels* att Kungl. Maj:ts befallningshavande i visst fall må kunna meddela fastställelse å jämkning i dylika bestämmelser, *dels ock* att beträffande område, där före stadsplanelagens ikraftträdande byggnadsstadgan för rikets städer förklarats skola gälla och där i följd härav nämnda lag äger motsvarande tillämpning, möjlighet må beredas att upphäva tillämpningen av nämnda författningar.

Däremot har den återstående delen av förslaget syntts riksdagen ägnad att framkalla vissa betänkligheter. De stadganden, å vilka riksdagen nu syftar, hava i förslaget upptagits i fjärde stycket av 2 § samt första stycket av 9 §. Dessa stadganden avse i huvudsak att bereda möjlighet att för kronan tillhörig mark inom stad eller annat samhälle, där ovannämnda lag äger tillämpning, få stadsplan fastställd, även om sådan ej blivit av vederbörande kommunala representation antagen.

Häri genom skulle en rubbning ske av den hittills i lagen gällande grundsatsen, att endast samhället självt genom sin representation äger rätt att i första hand besluta om antagande av stadsplan för sitt område. Riksdagen hyser den uppfattning, att den rätt, som i gällande lag tillagts samhälle att bestämma om antagande av stadsplan å mark inom samhället, står i så nära sammanhang med rättsförhållandet i allmänhet mellan samhället och markägarna inom detsamma, sådant detta rättsförhållande för närvarande är i stadsplanelagen reglerat, att en ändring däruti beträffande kronojord icke bör äga rum annorlunda än i sammanhang med en fullständig revision av hithörande lagstadganden i sin helhet; och då av den kungl. propositionen inhämtas, att åtgärder för en mera genomgripande revision av nämnda lag äro att inom den närmaste framtiden förvänta, finner riksdagen frågan om särskilda bestämmelser angående stadsplan å kronojord lämpligen böra upptagas till bedömande först i sammanhang med en dylik revision. Med anledning härav har riksdagen funnit Kungl. Maj:ts proposition i ifrågavarande del icke böra nu bifallas.

Under återopande av vad sålunda blivit anfört får riksdagen tillkännagiva, att riksdagen, som icke kunnat i oförändrat skick antaga det i propositionen innefattade förslaget till lag om ändrad lydelse av 2, 3, 9, 36 och 37 §§ i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning, för sin del antagit följande

Lag

om ändrad lydelse av 2, 3, 36 och 37 §§ i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning.

Härigenom förordnas, att 2, 3, 36 och 37 §§ i lagen den 31 augusti 1907 angående stadsplan och tomtindelning skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Stadsplan antages av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga men vare ej gällande, innan därom fattat beslut blivit av Konungen fastställt. Innan stadsplan antages, skall ägare av mark inom det område, vars planläggning är i fråga, lämnas tillfälle att yttra sig över uppgjort förslag till plan.

Väckes förslag, att för visst område särskilda bestämmelser skola meddelas i avseende å sättet för byggnadskvarterens användande, skall i fråga om antagande och fastställande av sådana bestämmelser vad ovan stadgas äga motsvarande tillämpning.

I fråga om ändring eller utsträckande av stadsplan eller ändring av särskilda bestämmelser i avseende å sättet för byggnadskvarterens användande så ock om särskild plan för viss del av stadens område i övrigt gälle vad ovan är sagt. Dock skall stadsfullmäktiges eller allmän rådstugas beslut om jämkning av ringa betydenhet i byggnadskvarters gränser, gatuprofiler eller dylikt, där ej kronans rätt beröres, vara gällande, om beslutet av Konungens befallningshavande fastställles; och äge Konungens befallningshavande jämväl fastställa beslut om sådan jämkning av särskilda bestämmelser i avseende å sättet för byggnadskvarterens användande, som föranledes därav, att stadsplan jämkas genom beslut, varå Konungens befallningshavande, enligt vad nu är sagt, meddelar fastställelse.

Stadsplan, som av ålder består eller före denna lags ikraftträdande blivit fastställd, skall fortfarande lända till efterrättelse, till dess ändring däri göres i den ordning nu är stadgad.

3 §.

Är stadsplan till större eller mindre del grundad på viss tomtindelning, som därmed står i omedelbart samband, eller äro särskilda

bestämmelser i avseende å sättet för byggnadskvarterens användande beroende av viss tomtindelning, skall den tomtindelning i sammanhang med stadsplanen eller med de särskilda bestämmelserna underställas Konungens prövning.

I andra fall tillkommer det stadens byggnadsnämnd att handlägga frågor om kvarters indelning i byggnadstomter; dock vare nämndens beslut ej gällande, innan det blivit av Konungens befallningshavande fastställt. Innan nämnden fattar beslut, skall ägare av mark, som av tomtindelningen beröres, lämnas tillfälle att yttra sig i ärendet, och må beslut, som angår kronan tillhörigt område, ej fastställas, utan att Konungen därtill givit lov.

36 §.

Vad i denna lag är stadgat för stad skall äga motsvarande tillämpning för köping så ock för annan ort, för vilken på grund av förordnande, som enligt hittills gällande föreskrifter meddelats, byggnadsstadgan för rikets städer gäller.

Konungen må ock förordna, att denna lag skall äga motsvarande tillämpning för hamnplats, fiskläge eller annan ort med större sammanträngd befolkning; och medföra sådant förordnande enahanda verkan, som enligt hittills gällande lag följt utav förordnande om tillämpning av byggnadsstadgan för rikets städer. Konungens befallningshavande åligger att, när omständigheterna sådant förordnande påkalla, efter kommunalstämmas och ordsinwånarnas hörande, med anmälan därom till Konungen inkomma.

Då förordnande, varom nu är sagt, meddelas för någon ort, äger Konungen förklara, att med avseende å viss bebyggd del av dess område skall gälla vad i 2 § sägs angående stadsplan, som av ålder består. Inom det område i övrigt, för vilket sådant förordnande gäller, må icke, förrän stadsplan blivit fastställd, nybyggnad äga rum, med mindre Konungens befallningshavande för särskilt fall därtill giver lov. Är stadsplan icke fastställd för ort, som i 1 mom. sägs, vare i fråga om sådant förklarande och om förbud mot nybyggnad lag samma.

37 §.

Är större byggnadsverksamhet att förvänta inom område å landet, å vilket 36 § icke äger tillämpning, äger Konungen förordna, att stadsplan för området skall upprättas; och må inom område, för vilket sådant

förordnande gäller, nybyggnad icke, förrän stadsplan blivit fastställd, ägarum, med mindre Konungens befallningshavande för särskilt fall därtill giver lov.

Framställning om förordnande, som nyss är nämnt, så ock om fastställande av stadsplan samt, där sådant för området i dess helhet eller viss del därav finnes lämpligt, jämväl av särskilda bestämmelser i avseende å sättet för byggnadskvarterens användande må göras av Konungens befallningshavande eller av områdets ägare. Ej må sådan fastställelse meddelas utan att områdets ägare blivit hörd.

Sedan stadsplan blivit fastställd, må nybyggnad ej ske å mark, som enligt planen skall ingå i gata, torg eller annan allmän plats. Varder sedermera förordnande, som i 36 § sägs, för området meddelat, skall stadsplanen jämväl i övrigt vinna omedelbar tillämpning inom området.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1916.

Stockholm den 2 juni 1916.

Med undersåtlig vördnad.